

A Galilei díjról

Kamarai lapunk 2008. novemberi számának 16. oldalán szakértő társunk, Bányai István közzétette egyes gondolatait a nemrég elhunyt dr. Szántó József kollégánkról, egyúttal kétségeinek adott hangot a középkori olasz tudós, Galilei példakép szerepéről.

Azonban a párhuzamba állítás részben hiányosnak tűnik, és ez sérelmes azon kollégáinkra nézve, akik megkapták, vagy a jövőben megkapják a BISZK által alapított Galilei díj kitüntetését. Ezért – nem érintve Szántó kollégánk érdemeit – egészítsük ki ismereteinket Galileiről.

A lexikon az 1564-1642 között élt tudósról közel féloldalas cikket tartalmaz. Ebből csak a számunkra mértékadó részleteket idézve és kiemelve:

„...A fizika tudományát teljesen új ismeretelméleti alapokra helyezte, amennyiben a megismerés legfőbb forrásává a tapasztalatot, a kísérletet tette, szemben azon évszázados, megkövült gyakorlattal, amely a természet jelenségeit elvont teológiai spekulációval igyekezett levezetni. ...Élesen bírálta azokat, akik Arisztotelész téves tanításai mellett a bizonyító erejű tényekkel szemben is kitartottak. ...Miután helyesnek nyilvánította Kopernikusz heliocentrikus elméletét, a „szent inkvizíció” két ízben is perbe fogta és kínzásokkal fenyegetve arra kényszerítette, hogy tanait visszavonja. A második ítélettől haláláig az inkvizíció fogságban ill. háziőrizetben tartotta. ...az üldöztetés, hajlott kora, szemevilágának elvesztése sem akadályozta meg abban, hogy élete végéig folytassa elmélyült tudományos munkáját. ...**sorsa a tudományos igazságért folytatott harc szimbólumává vált.**”

Mellesleg, a történelemóráinkról ismert az egyházi bíróság előtt az Inkvizíció vádjai ellenére elhangzott mondata: „*eppur si muove*” azaz: „*mégis mozog*” (mármint a Föld a Nap körül).

Tény, hogy nevére az eltelt, közel öt évszázad ellenére, nagy hatású és a tudományos igazságért a hatalmi befolyással szemben is kitartóan küzdő emberként emlékezhetünk, - azaz, mégis a tanok maradtak meg, nem a visszavonásuk...

Egyszóval, nincs miért szégyenkezniük azoknak a kollégáinknak, akik a Galilei díjban részesültek, és nem téves az, hogy a BISZK elnöksége – egyébként már bő fél évtizeddel ezelőtt – ezzel a névvel alapította meg a Kamara legmagasabb szintű kitüntetését.

Egyébként, ha elő is fordul, hogy a politika, a történelem utólag másként értékeli ismert embereket, akikről valamikor kitüntetésekkel neveztek el, a kitüntetett akkor is büszke lehet, hiszen a lényeg nem a kitüntetés neve, hanem az az elismerés, amit ő a kitüntetéssel a munkatársaitól, a társadalomtól kap. Ezért is helyes szokás, hogy kitüntetések, utcákat és tereket csak a már történelmi távlatból szemlélhető személyekről neveznek el.

dr. Turán Zsolt